

נספחות

- א. יחזקאל ומקבילותיו במקרא.
- ב. ספר יחזקאל והתרגומים.
- ג. רשימת המונחים המקצועיים, במובנם המיוחד שבפרקים מ — מב.

א. יחזקאל ומקבילותיו במקרא

על אף לשונו המיוחד והיחידאי, בהרבה מקומות, יש מגע רב בין יחזקאל לבין ספרי הקדש מן התקופות שקדמו לו, ולפעמים לשונו לקוחה כמעט מלה במלה מן התורה — במיוחד מספר ויקרא — מן הנביאים ומן הכתובים. נציין כאן את המקבילות לפי הנושאים הנדונים בספרנו. המקבילות בתוך הנושאים סודרו לפי סדר הפרקים שבספר יחזקאל.

א) קבלת השליחות הנבואית

הנסיבות דומות אצל ירמיהו ויחזקאל, ואפשר שיחזקאל בצעירותו עוד הספיק לצקת מים על ידי הנביא הקשיש ממנו — ירמיהו.

יחזקאל

אל־תירא מהם ומדבריהם אל־תירא (ב ו).

ירמיהו

אל־תירא מפניהם כי־אתך אני להצלך (א)

(ח)

נמצאו דבריך ואכלם ויהי דברך (קרי)

לי לששון ולשמחת לבבי כי־נקרא שמך

עלי ה' אלהי צבאות (טו טז)

בן אדם את אשר־תמצא אכול... (ג א)

ואכלה ותהי בפי כדבש למתוק (שם ג)

(ב) התוכחות

יחזקאל הפך והפך בתוכחות הכתובות בתורה, ובעיקר באלה שבספר ויקרא, דלה מלשונן ושזר אותן בתוכחותיו, ולא כדי להתקשט במליצותיהן, אלא כדי לתת יתר תוקף לנבואותיו. יש להניח, שקהל שומעיו הכיר את המקורות בתורה, והשמוש בלשונן היה עשוי לחזק את דברי הנביא. לפעמים הוא משתמש גם בלשונות תוכחה שבתורה מחוץ ל'תוכחות' הידועות (= ויק' כו; דב' כח — כט), ואף מספרי שמואל, הושע, עמוס ואיכה הביא פסוק מכל ספר.

יחזקאל

קץ בא (ז ב)

החמס קם למטה־רשע (ז יא)

כי־מלאו את־הארץ חמס (ח יז)

ותמלא הארץ דמים (ט ט)

בראשית

קץ כל־בשר בא לפני כי־מלאה הארץ

חמס מפניהם (ו יג)

שמות

אנכי ה' אלהיך אשר הוצאתיך מארץ

מצרים... לא־יהיה־לך אלהים אחרים

על־פני (כ ב — ג)

ושמי ה' לא נודעתי להם (ו ג)

להוציאם מארץ מצרים... ואמר אליהם

איש שקוצי עיניו השליכו (כ ו — ז)

ואודע להם (כ ה)

אשר נודעתי אליהם (שם ט)

ואשא ידי (פעמים), נשאתי ידי (כ ה — ז)

...אל הארץ אשר נשאתי את ידי לתת

אתה לאברהם ליצחק וליעקב (ו ח)

ויקרא

כשברי לכם מטה לחם... והשיכו לחמכם

במשקל (כו כו)

ימקו בעונם (שם לט)

ואתכם אזרה בגויים והרקתי אחריכם חרב

(שם לג)

ואם־בחקתי תמאסו ואם את־משפטי

תגעל נפשכם (שם טו)

יען וביען במשפטי מאסו ואת־חקתי

געלה נפשכם (שם מג)

כשברי לכם מטה לחם (שם כו)

והשלחתי... חית־השדה ושכלה אתכם (שם

(כב)

והשמדתי את־במתיכם והכרתי את־חמניכם

ונתתי את־פגריכם על־פגרי גלוליכם (שם

ל)

והשמתי אני את־הארץ ושממו עליה

איביכם הישבים בה (שם לב)

הנני שובר מטה־לחם בירושלם ואכלו־

לחם במשקל (ד טז)

ונמקו בעונם (שם יז ועוד)

והשלשית תזרה לרוח וחרב אריק

אחריהם (ה ב)

כי במשפטי מאסו וחקותי לא־הלכו בהם

(שם ו)

ושברתי לכם מטה־לחם (שם טז)

ושלחתי... וחיה רעה ושכלך (שם יז)

ונשמו מזבחותיכם ונשברו חמניכם (ו ד)

ונתתי את־פגרי בני ישראל לפני

גלוליהם (שם ה)

ונתתי את־הארץ שממה ומשמה (שם יד)

יחזקאל

ושברתי לה מטה-לחם (יד טו)
חיה רעה אעביר בארץ ושכלתה (שם טו)

חרב תעבר בארץ (שם יז)

ונתתי את פני בהם... בשומי פני בהם...

ונתתי את הארץ שממה (טו ז-ח)

רשימת החטאים (כב ז-יא) מקבילה (אם

גם לא בצורה מילולית) אל:

ונמקתם בעונתיכם (כד כג)

ויקרא

בשברי לכם מטה-לחם (שם כו)
והשלחתי... חית השדה ושכלה אתכם (שם

כב)

וחרב לא תעבר בארצכם (שם ו)

ונתתי את-פני בנפש ההיא והכרתי אתו

(כ ה-ו)

פרקים יט-כ: ככור אב ואם, שבת, רכילות

ועוד.

והנשארים בכם ימקו בעונם בארצת

איביכם

ואף בעונת אכתם אתם ימקו (כו לט).

במדבר

ולא-תתורו אחרי לבבכם ואחרי עיניכם

(טו לט)

ואחרי גלולי אבותם היו עיניהם (כ כד)

דברים

ואכלת פרי-בטנך בשר בניך וכןתיך (כח

נג)

ובשליתה היוצת מכין רגליה ובכניה אשר

תלד כ-תאכלם בחסר-כל (שם נז)

חצי אכלה-בם (לכ כג)

לכן אבות יאכלו בנים כתוכך

ובנים יאכלו אבותם (ה י)

וכלה אפי (ה יג)

בשלחי את-חצי הרעב הרעים

בהם (שם טז)

סמל הקנאה המקנה (ח ג)

אשר-בזית אלה להפר ברית (טז נט)

ותתש בחמה (יט יב)

יקנאהו בזרים בתועבת יכעיסהו (שם טז)

לעברך כברית ה' אלהיך ובאלתו (כט יא)

ויתשם ה' מעל אדמתם באף ובחמה ובקצף

גדול (שם כז)

ויציאך ה' אלהיך משם ביד חזקה ובזרע

נטויה (ה טו)

אם-לא ביד חזקה ובזרע נטויה...

אמלוך עליכם (כ לג)

והוצאתי אתכם... ביד חזקה ובזרע

נטויה... (שם לד)

ואת-הנדחת לא השכתם ואת-האבדת

לא בקשתם (לד ד)

לא-תראה את-שור אחיך או את-שיו

נדחים... השב תשיכם לאחיך... עד דרש

אחיך אתו (כב א-ב)

שמואל

שימה-לנו מלך לשפטנו ככל-הגוים

(ש"א ח ה) והיינו גם-אנחנו ככל-הגוים

(שם שם כ)

נהיה כגוים כמשפחות הארצות (כ לב)

יחזקאל

והבאתי אתכם אל־מדבר העמים (כ לה)

הושע

לכן הנה אנכי מפתיה והלכתיה המדבר (ב טז)

עמוס

הסר מעלי המון שריך וזמרת נבליך
לא אשמע (ה כג)והשבתי המון שריך וקול כנור־יך
לא ישמע עוד (כו יג)

איכה

אם־תאכלנה נשים פרים עללי טפחים
(ב כ)לכן אבות יאכלו בנים בתוכך
ובנים יאכלו אבותם (ה י)

גם בנבואות על העמים יש לדברי יחזקאל מקבילות בספרי המקרא השונים.

יפה נוף משוש כל־הארץ (תה' מח ג);
הזאת העיר שיאמרו כלילת יפי
משוש לכל־הארץ (איכה ב טו)
אדם פטדה וברקת...נפך ספיר ויהלם...
חרשיש ושהם וישפה (שמ' כח יז־כ)
נח איש צדיק תמים...התהלך־נח
(בר' ו ט)

אדם פטדה ויהלם תרשיש שהם וישפה
ספיר נפך וברקת (כח יג)
תמים אתה בדרכיך (שם טו)

ושלחתי אש ב... (עמ' א ד, ז ועוד)
ואכבדה בפרעה ובכל־חילו וידעו מצרים
כי־אני ה' (שמ' יד ד);
ובכל־אלהי מצרים אעשה שפטים
אני ה' (שם יב יב)
בקרבי אקדש (ויק' י ג)

ואוצא־אש מתוכך (שם יח)
ונכבדתי בתוכך וידעו כי־אני
ה' בעשותי בה שפטים (שם כב)

ונקדשתי בה (שם)

ד נחמות

המקבילות לפרקי הנחמה של יחזקאל נמצאות אף הן ברובן בס' ויקרא, אבל רק טבעי הוא, שגם הנביאים שקדמו לו יכלו לשמש לו מקור להשראה לשונית.

יחזקאל

עד־בא אשר־לו המשפט ונתתיו (כא לב)
(נמצא אמנם בפרקי התוכחה, אבל
התוכן הוא נחמה)

בראשית

עד כי־יבא שילה ולו יקהת עמים (מט י)

שמות

ועשו לי מקדש ושכנתי בתוכם (כה ח)

ונתתי את־מקדשי בתוכם לעולם (לז כו)

יחזקאל

וישבו עליה לבטח (כח כו)
 וכרתי להם ברית שלום והשבתי חיה-
 רעה מן-הארץ וישבו במדבר לבטח...
 והורדתי הגשם בעתו... ונתן עץ השדה
 את-פריו והארץ תתן יכולה והיו על
 אדמתם לבטח וידעו כי-אני ה'
 בשברי את-מטות עלם... (לד כה-כז)

כי הנני אליכם ופניתי אליכם והרביתי
 עליכם אדם... (לו ט-יא)
 ובמשפטי ילכו וחקותי ישמרו ועשו
 אותם (לו כד)
 והיה משכני עליהם והייתי להם
 לאלהים והמה יהיו-לי לעם (שם כז)

ויקרא

וישבתם לבטח בארצכם (כו ה)
 ונתתי גשמיכם בעתם ונתנה הארץ יכולה
 ועץ השדה יתן פריו... וישבתם לבטח
 בארצכם ונתתי שלום בארץ ושכבתם ואין
 מחריד והשבתי חיה רעה מן-הארץ... אני
 ה' אלהיכם... ואשבר מטת עלכם (שם ד-יג)

והפריתי אתכם והרביתי אתכם (שם ט)
 אם-בחקתי תלכו ואת-מצותי תשמרו
 ועשיתם אתם (שם ג)
 ונתתי משכני בתוכם... והייתי
 לכם לאלהים ואתם תהיו-לי לעם
 (שם יא-יב)

ישעיהו

נכון יהיה הר בית-ה' בראש ההרים
 ונשא מגבעות ונהרו אליו כל-הגוים
 (ב ב; גם מיכה ד א).

בהר-מרום ישראל אשתלנו (יז כג)
 כי בהר-קדשי בהר מרום ישראל...
 שם יעבדני כל-בית ישראל כלה
 (כ מ)

ה. חוקים

החוקים המובאים בס' יחזקאל חלקם בא לבסס את דברי תוכחתו של הנביא ולתאר את אפיו של הצדיק המקיימם ושל הרשע העובר עליהם. החלק האחר של החוקים מכוון אל תקופת הגאולה השלמה. הנביא חוזר על חוקי התורה, והוא מטיל את התפקידים על הנשיא ועל הכהנים. בחלק הזה יש שדברי יחזקאל אינם זהים, לכאורה, לדברי התורה. בגוף הפרוש התיחסנו לזה באריכות. גם בחלק הזה רוב מקורותיו של יחזקאל לקוחים מס' ויקרא.

יחזקאל

חבלתו חוב ישיב (יח יז)
 וגם את-שבתותי נתתי להם להיות
 לאות ביני וביניהם לדעת כי אני
 ה' מקדשם (כ יב)

שמות

אם-חבל תחבל שלמת רעך עד-בא
 השמש תשיבנו לו (כב כה)
 אך את-שבתתי תשמרו כי אות היא
 ביני וביניכם לדעת כי אני ה'
 מקדשם (לא יג)

יחזקאל

איש איש מבית ישראל אשר יעלה
את-גולוליו אל-לבו (יד ד)

ויקרא

איש איש מבני ישראל ומן-הגור הגור
בישראל אשר יתן מזרעו למלך (כ ב)

כי איש איש מבית ישראל ומהגור אשר-
יגור בישראל... ונתתי פני באיש
ההוא והשמתיהו... והכרתיו מתוך עמי
(שם ז-ח)

ונתתי את-פני בנפש ההוא והכרתיו
אתו מקרב עמו (שם ו)

בנשך לא-יתן ותרכיב לא יקח (יח ח)

את-כספך לא-תתן לו בנשך וכמרכיב
לא-תתן אכלך (כה לו)

מעול ישיב ידו משפט אמת יעשה (שם ח)

לא-תעשו עול במשפט במדה במשקל
ובמשורה (יט לה)

ועשה אח אחד מאלה (שם י)

ועשה מאחת מהנה (ד ב); אשר-חטא
מאחת מאלה (ה יג)

את-חקותי ואת-משפטי הודעתיו אותם
אשר יעשה אותם האדם וחי בהם
(כ יא-יג, כא)

ושמרתם את-חקתי ואת-משפטי אשר יעשה
אתם האדם וחי בהם (יח ה)

ויין לא-ישתו כל-כהן בבואם

יין ושכר אל-תשת אתה ובניך אתך

אל-החצר הפנימית (מד כא)

בבאכם אל-אהל מועד (י ט)

אלמנה וגרושה לא-יקחו להם לנשים

אשה זנה וחללה לא יקחו ואשה גרושה

כי אם-בתולת מזרע בית ישראל

מאישה לא יקחו (כא ז)

והאלמנה אשר תהיה אלמנה מכהן יקחו
(שם כב)

יורו בין קדש לחל ובין-טמא

ולהבדיל בין הקדש ובין החל ובין הטמא

לטהור יודעם (שם כג)

ובין הטהור ולהורת את-בני ישראל את

כל-החקים... (י י"א)

ואל-מת אדם לא יבוא לטמאה כי

לנפש לא-יטמא בעמיו, כי אם-לשאר

אם-לאב ולאם ולבן ולבת לאח ולאחות

הקרב אליו, לאמו ולאביו ולבנו ולבתו

אשר-לא היתה לאיש יטמאו (שם כה)

ולאחיו ולאחתו הבתולה הקרובה אליו

אשר לא-היתה לאיש לה יטמא (כא א-ג)

כל-נבלה וטרפה מן-העוף ומן-הבהמה

נבלה וטרפה לא יאכל לטמאה-בה (כב ח)

לא יאכלו הכהנים (שם לא)

מאזני-צדק ואיפת-צדק ובת-צדק

מאזני צדק אבני-צדק איפת צדק והין צדק

יהיה לכם (מה י)

יהי לכם (יט לו)

במדבר

ראשית ערסתכם חלה תרימו תרומה (טו)

והיתה להם לנחלה אני נחלתם ואחזה

; (כ)

לא-תתנו להם בישראל אני אחותם.

זה-יהיה לך מקדש הקדשים מן-האש כל-

המנחה והחטאת והאשם המה יאכלום

יחזקאל

וכל-חרם בישראל להם יהיה. וראשית כל-בכורי כל וכל-תרומת כל מכל תרומותיכם לכהנים יהיה וראשית ערסותיכם תתנו לכהן להניח ברכה אל-ביתך (מד כח-ל)

במדבר

קרבנם לכל-מנחתם ולכל-חטאתם ולכל-אשמם אשר ישיבו לי קדש קדשים לך הוא ולבניך (יח ט); בכורי כל-אשר בארצם אשר-יביאו לה' לך יהיה... כל-חרם בישראל לך יהיה (שם יג-יד).

דברים

לא-יהיה לכהנים הלויים כל-שבט לוי חלק ונחלה עם-ישראל אשי ה' ונחלתו יאכלון (יח א)

ועל-פיהם יהיה כל-ריב וכל-נגע (כא ה)

ועל-ריב המה יעמדו למשפט (קרי) במשפטי ישפטהו (קרי שם כד) מאזני-צדק ואיפת-צדק ובח-צדק יהי לכם (מה י)

לא-יהיה לך בכיסך אבן ואבן גדולה וקטנה. לא-יהיה לך בביתך איפה ואיפה גדולה וקטנה. אבן שלמה וצדק יהיה-לך איפה שלמה וצדק יהי-לך (כה יג-טו) להקטין איפה ולהגדיל שקל ולעות מאזני מרמה (עמוס ח ה); כנען בידו מאזני מרמה לעשק אהב (הושע יב ח); מאזני מרמה תועבת ה' ואבן שלמה רצונו (משלי יא א); אבן ואבן איפה ואיפה תועבת ה' גם-שניהם (שם כ י).

ועל-גבול שמשון מפאת קדומה ערפאת נמה ויששכר אחר-זו על-גבול ויששכר מפאת קדומה ערפאת נמה ויבולו אחר על-גבול ויבולו מפאת קדומה ערפאת נמה

מדה וישעיהו שלשה שער שמלוח אחד שער ויששכר אחד שער ויבולו אחד פאת נמה חמישי מאות וארבעת אלפים שער ויהם שלשה שער ג' אחד שער אשר אחד

ל
ב
ג
ד
ה